

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznika. — Inserati do 30 petik & Din 2., do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3., večji inserati petik vrsta Din 4. — Popust po dogovoru. Inseratni danek posebej. — Slovenski Narod vsake mesečno v Jugoslaviji Din 12., za inosejstvo Din 26. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravištvo
Ljubljana, Knaflcova ul. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — CELJE, Kocenova ul. 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. — Jesenice, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri pošti ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

PROGLASITEV DIKTATURE V RUMUNIJU

Senzacionalne informacije angleškega lista — Vlada Maniu bo podala ostavko, da omogoči kralju Karolu proglasitev diktature

London, 9. avgusta. M. Dopisnik „Daily Telegrapha“ poroča iz Bukarešte, da se je vamojnih političnih krogih uporno vzdržujejo glasovi o skorajšnji proglasitvi diktature v Rumuniji. Po teh vesteh, ki potekajo iz krogov rumunskih liberalcev, vlada g. Mania ni sposobna, da bi obvladala težavni položaj, ki je nastal v rumunski notranji politiki. Vlada bo zaradi tega podala ostavko, da bi omogočila kralju Karolu uvedbo diktature po vzorcu Jugoslavije in Italije. Minister notranjih zadev Vajda Vojvod je javno odobravala na nekem shodu zadnje protizidovske izgrede ter je zaradi tega prišel v oster konflikt z ministrskim predsednikom Maniom. Minister trgovine Madgearu je te vesti demantiral, trdeč da uživa vlada g. Mania popolno zaupnje kraja in naroda ter da bo dosledno izvedla svoj program.

Tihotapstvo na polju mode

Ameriške tvrdke so po posebnih špijonkah kradle načrte pariških modelov in jih tihotapile v Ameriko

Pariz, 9. avgusta. Na ovadbo nekaterih pariških modnih tvrdk je prišla pariška policija na sled svojevrstnemu tihotapstvu. Pariške modne tvrdke so že del časa opazovale, da prihajajo njihove modne iznajdbe predčasno na ameriški trg ter da pridejo pariške tvrdke na ta način ob svoj glavni zaslužek. Pariška policija je imela na sumu dve Američanki, ki že več mesecev bivata v Parizu. Nenadna hišna preiskava v

njunih stanovanjih je ta sum potrdila. Našli so celo kopico kopij najnovejših pariških modelov ter tajne šifre za korespondenco z ameriškimi modnimi tvrdkami. Pri zaslišanju sta obe priznali, da sta prejemali za svoj posel od ameriških tvrdk mesečno po 50.000 frankov. Policija je obe zavrnila. Pariške modne tvrdke pa so se oddahnile, ker bodo vsaj za nekaj časa zopet domirale na polju mode.

Galac v ognju

V največjem rumunskem pristanišču je izbruhnil ogenj, ki je uničil vse pristaniške naprave — škoda cene na 150 milijonov

Bukarešta, 6. avgusta. Snoči je izbruhnil v skladiščih v pristanišču v Galacu ogromen požar. Ogenj se je pojavil najprej v skladišču, kjer so bile velike množine kolofonije ter se je silno naglo razširil na ostale objekte. Zaradi dušilivega dima in velike vročine je bilo gašenje zelo težavno. Pet gasilcev se je smrtno ponesrečilo, pet delavcev pa je zasul zid, ki se je podr. Ko se je ogenj razširil na skladišče bencina, je nastalo več eksplozij. Gasilci in vojaštvo so bili vsi noč na delu, a šele proti jutru se je posrečilo ogenj omejiti. Parniki, ki so bili v pristanišču, so morali takoj odpluti, ker je obstajala nevarnost, da se zaradi vročine vnamejo. Škoda, ki jo je povzročil požar, cenijo na 150 milijonov.

Revolucija v Braziliji

Pariz, 9. avgusta. Po vestih, ki so prispelo preko državi Rio Grande revolucija v Braziliji državi Rio Grande revolucija. Revolucija je v zvezi z umorom predsednika države Parahiba. Josua Pesoa. Liberalni kandidat za drugega predsednika Brazilije je bil umorjen Pesoa. Revolucionarji so pogladi vladne čete v beg ter se utaborili v mestu Misericordia. Ponovni letalski napadi vladnih čet na uporiško taborišče, so ostali brezuspešni.

Največji most na svetu

London, 9. avgusta. Po brezžičnem telefonu je dopisnik „Daily Maila“ javil iz Sidneja v Avstraliji na razdaljo 20.000 km svojemu listu v London, da se dela na ogromnem obočnem mostu, ki ga grade angleški inženjerji v sidnejski luci, blizu koncu. Most, ki bo pravo čudo sveta, bo mel 1670 čevljev velik obok ter bo veljal 600.000 funtov. Most je sestavljen iz dveh polovic, ki se odpirata, kadar plovejo velike trgovske ladje v luko. Kljub ogromni teži — most je iz železa — so bili načrti tako precizni, da obe polovici v višini diferencirata samo za eden palec.

Brüning o Briandovi akciji

Berlin, 9. avgusta. Ministrski predsednik Brüning je imel snoči na zborovanju novooznanovane državne stranke programatičen govor, v katerem se je bavil tudi z Briandovo akcijo za osnovevanje evropske unije. Pozdravljajoč ta Briandov predlog, je poudarjal, da je poleg gospodarske stabilizacije Evrope, ker sedanja splošna kriza ni samo gospodarskega, marveč v veliki meri tudi političnega značaja.

Ljubavna tragedija milijonarja

Pariz, 9. avgusta. V nekem mondanskem hotelu Pariza so našli s prestreljeno glavo znanega argentinskega multimilijonarja Guerrero Ležai je na postelji in je bil pokrit z rjuho, zraven njega na tleh je ležala njegova ljubica, v pariški visoki družbi dobro znana poljska krasotica Helena Kiskelev. Zljubljena sta se spoznala pred dveh letoma v Londonu, toda izgleda, da se je med tem časom Guerrero že naveličal Lovčdal ji je, da namerava razmerje prekiniti, naka je ona potegnila revolver in ga ustrelila, nato pa naperila orožje proti sebi. V rokah Guerreroa so našli listek, na katerem so stale besede: »Vem, da bo moja ljubavna zadeva usodno končala. Helena nosi smrt s seboj, toda jaz se ne morem ločiti od nje, tako me fascinira.«

Shaw piše za zvočni film

London, 9. avgusta. g. Bernhard Shaw se je končno javno odločil za podpiranje zvočnega filma ter je stopil v stike s angleško filmsko družbo, s katero je že sklenil pogodbo. Prvi njegov film se bo imenoval »Kako je on nalagal njegovo prognozo«. Zastopniku »Daily Herald« je izjavil, da se bliža konec ubogemu gledališču. Vsa njegova dela bodo prej ali slej predelana v zvočne filme.

Peti naslednik Gandija

London, 9. avgusta. g. Oboojni voditelj indijskega pokreta Patel, je za svojega naslednika imenoval Mulano Abdul Kalam Azaga. To je že peti naslednik Gandija.

Odgoden polet okoli sveta

Capetown, 9. avgusta. Lord Rothermerdan (?), ki se je pripravil za krojni polet okrog sveta, je zbolel ter je zaradi tega svojo nakano za enkrat odložil.

Angleški pevci v Ljubljani

V sredo dne 20. t. m. se bo vršil v Ljubljani koncert, katerega program bo izvajali londonski pevci, zastopniki sedmih najdnejših londonskih pevskih zborov, ki se nahajajo na potovanju po Jugoslaviji. Naslednji dan v četrtek dne 21. t. m. obiščejo tudi Bled ter bodo tudi tam izvajali popoldne v Zrinskih domu del svojega koncertnega programa. Sprejet in drugo javno v prihodnjih dneh. Za ljubljanski koncert, ki se bo vršil v dvorani Filharmonične družbe, bodo vstopnice v predprodaji od torka popoldne dalje v Matični knjižarni na Kongresnem trgu. Cene običajne koncertne.

Opozorilo avtomobilistom

Ljubljana, 9. avgusta. Opozorjamo vse motocikliste in avtomobiliste, da je alpska cesta na Vršč obnovo, popravljena ter mostovi očiščeni, tako da je vsposobljena za vsa vozila. Jutrišnja mednarodna tekma na Podkorenjsko sedlo nudi najlepšo priliko za izlet na Vršč.

Brezposelni — vzor poštenjaka

Našel in vrnil 36.140 Din

Ljubljana, 9. avgusta. Pravijo, da ni več poštenosti na svetu, pa ni res. Dogodek, ki se je pripetil večer v Ljubljani, dokazuje baš nasprotno. Snoči okoli 13. je namreč na policijo v oddelku za izgubljene in najdene stvari prihitel ves zasopel zidarski mojster Ivan Erjavc iz Male vasi pri Ježici in prijavil, da je izgubil neke na kolodvoru okoli 36.000 Din. Prosil je policijo, naj mu pomaga do izgubljenega denarja.

Jedva je ves obupani mojster zapustil policijo, je prihitel v isti oddelk mlajši možki ter ves srečen sporočil, da je našel listino s 36.000 Din. V listnici je bilo poleg denarja več računov, glasilcev se na Erjavcovo ime, in zlat prstan. Denar je našel brezposelni delavec Ivan Vrankar pred skladiščem na glavnem kolodvoru.

Policija je davi obvestila lastnika in mu izglubljen denar vrnila. Erjavc je dal poiskovanemu najdenemu 3600 Din, več kot značaj najdenca. Ves srečen je Vrankar naglo ubral s policijo. Šel je menda na polje delati, kjer je pošteno zasluži.

Gospodarska »šifra« v Angliji

London, 9. avgusta. Danes se je vršil tiskaj obliki stor največjega angleškega konzerna kavihna Glaxo (7) pod predsedstvom lorda Iveagha. Družba izkazuje leto 2.222.000 funtov dobička v primeri z 2.206.367 v letnem letu in daje 30% dividende.

Nesreča italijanskega potniškega letala

Trst, 9. avgusta. AA. Ko je hotelo večerj prometno letalo na progi Trst—Ancona odleteti iz trziskega pristanišča, je padlo v vodo in se prevrnilo. Na letalu so bili štiri piloti in 2 potniki. Četkolovalki potnik, po imenu Franke, je utonil. Ostali so se rešili.

Grof Westarp za obnovo monarhije v Nemčiji

Berlin, 9. avgusta. g. Grof Westarp je izjavil v »Berliner Zeitung«, da je slejkopri prisel v nemškega cesarja. Tudi grof je že nekajkrat ter je potrdil, da bo v Nemčiji vladal.

Konferenca študentov Male antante

Študentska Mala antanta namerava ustanoviti v Jugoslaviji več okrevališč, eno tudi v Radovljici

Znani dijaški mentor Gustav Zverina priobčuje v »Československi Republik« poročilo o zasedanju PEE v Cavtatu, Poročilo, datirano v Cavtatu 29. julija, se glasi:

Davi ob 5. jutraj je bilo tu končano zasedanje odbora študentske Male antante (Petite Entente des Etudiants - PEE). Cavtat je bil izbran za kraj zasedanja v prvi vrsti zato, ker je tu prvo študentsko okrevališče PEE, predstavljajoče praktičen rezultat tesnega sodelovanja češkoslovaške, jugoslovaške in rumunske dijaške zveze. Delegati PEE so se zbrali v Cavtatu na posvetovanja dvojne vrste. V prvi vrsti so hoteli pregledati uspehe dosedanjega dela PEE in določiti smernice bodočega dela, obenem pa proučiti organizatorične zadeve PEE v razmerju do mednarodne študentske konfederacije (CIE). Na zasedanju sta prispela kot gosta poleg delegatov PEE predstavnika francoske dijaške zveze Saurin, sedanjí predsednik CIE, in ravnatelj centralnega biroja CIE Conturier. Pogledat sta prišla tudi cavtatsko okrevališče. Zaradi prepoznega prihoda rumunske delegacije je bilo treba preložiti začetek zasedanja na 25. t. m.

Kakor običajno, so bila kot prva točka na dnevnem redu poročila delegatov o uspehih delovanja udeležnih dijaških zvez od februarja do zdaj. Jugoslovenski referat se je nanašal na koncentrirano socialno in kulturno delovanje »Pobratimstva« (čitalnice), rumunski je navedel vrsto dijaških manifestacij, bodisi svečanostnih ali prostnih, češkoslovaški referat je pa obravnaval marljivo delovanje USCS na socialnem in šolskem polju in v zunanjih zadevah. Poročilo o delovanju praškega urada PEE je obravnavalo priprave za ustanovitev okrevališč CIE v Jugoslaviji in sicer v Cavtatu, Vinodolu, Radovljici in na Rabu, nadalje izmenjavu po tovarnah in poljedeljskih podjetjih ter delovanje na polju niska (n. pr. izdajo posebne številke »Dijaškega vestnika«, organa PEE, o študentski Mali antanti).

Podrobno se je razpravljalo v zaključni nočni seji o bodočnosti cavtatskega okrevališča (stabilnega), da kategorija da cavtatska občina brezplačno zemljišče ob morju. Računa se, da bi stalo tako okrevališče za 200 do 300 maloantantnih (večinoma češkoslovaških) študentov en milijon dinarjev, t. j. 600.000 Kč. Okrevališče bi se lahko uporabljalo tudi v izvenpočitniških mesecih. Treba bi bilo zgraditi poslopje ter poskrbeti za opremo in kuhinjo. Začela so se že pogajanja, da bi stanovske, odnosno podporne ustanove ob morebitni podpori udeležnih držav prevzele gradbene stroške. Kar se tiče izmenjave po tovarnah ter poljedeljskih in gozdarskih podjetjih, so zainteresirane dijaške zveze že zaključile pogajanja, s katerimi se je začel ta načrt realizirati. Pri nas je bilo odanih zadnje čase 50 mest, v Rumuniji je pa tudi dosežen sporazum glede večjih mest. Nadalje je bilo sklenjeno izdajati informativen almanah o PEE in o Mali antanti vobče za dijaške države Male antante. Kar se tiče notranjega položaja udeležnih dijaških zvez, je treba omeniti, da so se pokazale v češkoslovaški zvezi znatne razlike v političnem prepričanju vodilnih činiteliev USCS. Praktično se je pokazalo to na ta način, da drugače šibki delegat bolj desničarske smeri v nekaterih šnečijelnih točkah ni podpiral predsednika odbora PEE Pri jugoslovenski dijaški zvezi se je pokazalo, da sicer polagoma, vendar pa že dobro posega v praktično mednarodno sodelovanje (s prirejanjem ekskurzij, izmenjav študentov itd.) V zvezi rumunskih kmetijskih študentov, zastopanih v PEE, se je pokazal kolidiv položaj kot posledica organizatoričnih nesoglasij doma, zlasti kar se tiče protizveze rumunskih židovskih akademikov. Vse te interne zadeve pa niso mogle preprečiti docela realnih razprav na zasedanju, dajši v eni točki ni bil dosežen sporazum, marveč glede predhodne skupne kandidature PEE v CIE.

Zanimivo je tudi korektno stališče, katerega je zavzela PEE navzlic svojim kontrarnim interesom napram madžarski dijaški zvezi. Razumljivo je dalje, da PEE ni mogla zavzeti napram prošnjam makedonskih študentov in hrvaških študentov glede sprejema v CIE, bodisi z izpremenjeno besedila pogodbe CIE z Nemci ali pa s sprejemom Nemcev kot membre libre v CIE. Važno je tudi, da je bil dosežen sporazum o pravočasni sestavi poročila o delovanju udeležnih zvez na kongresu CIE v Bruslju, ki se prične 12. avgusta. Kar se tiče priprav za Bruselj, je bil

dosežen popoln sporazum glede zastopstva študentskih zvez PEE v kongresnih komisijah in glede vabila CIE na prihodnji kongres v Jugoslaviji. Nasprotno sta se srečala pri volitvah v izvršilni odbor CIE dva predloga kandidature, namreč rumunski in češkoslovaški tako, da je bilo treba razpravo o tej zadevi odgoditi do kongresnih posvetovanj PEE. To pa nič ne izpremeni na realnih uspehih zasedanja PEE v Cavtatu. Mesto samo je pokazalo veliko zanimanje za posvetovanja maloantantnega dijaštva s tem, da je pripravilo delegatno svečan sprejem, okrasilo mesto z zastavami vseh treh držav in priredilo pred zaključkom kongresa delegatom svečan banket. Zasedanje je otvoril predsednik odbora PEE in češkoslovaški delegat inž. Paleček (poleg njega je bil češkoslovaški delegat še dr. Cypsa), predsedovanje je bilo pa poverjeno jugoslovenskemu delegatu Nedeljkoviću (katerega je zastopal tudi Ljublj.). Jugoslovenski delegat je bil tudi Dević. Rumunsko dijaško zvezo je zastopal samo en delegat in sicer Naiti.

Celotni resume kongresa je, da se je na njem obravnavalo mnogo praktičnih predlogov za poglobitev sodelovanja med posameznimi zvezami PEE na notranji ter da je bilo pripravljeno sodelovanje tudi na zunanji, na bruselskem kongresu. S stališča USCS se da ugotoviti, da so bili njega interesi v polni meri zaščiteni primerno njegovim vlogi v PEE in v mednarodni dijaški konfederaciji. Pred bruselskim kongresom je treba še poudariti, da se bo morala češkoslovaška dijaška delegacija zavedati, da se da doseči uspeh samo v enotnem nastopu, združenem z lojalnostjo do njenega vodje. Lanski budimpeštanski kongres naj bi bil našim članom delegacije memento. Bati se ni treba ničesar, kajti naš položaj v CIE ima že svojo dobro tradicijo, katero je treba poglobiti in razširiti. Kongres PEE v Cavtatu je pokazal, da se da to storiti mnogo bolje v sodelovanju z jugoslovensko in rumunsko dijaško zvezo, kakor izolirano.

Žitni monopol v Avstriji

Dunaj, 9. avgusta. n. Kakor se zatrjuje v poučenih krogih, je dokaj verjetno, da bo v Avstriji še tekom letošnjega leta uveden žitni monopol. V avstrijskih političnih in gospodarskih krogih se o tem že dolgo razpravlja, sedaj pa je tudi vladna načelno sklenila, da predloži v najkrajšem času parlamentu tozadevni zakonski osnutek. Načrt zakona o žitnem monopolu je že sestavljen in bo v prihodnjih dneh predložen vladi v odobrenje. Uvedbo žitnega monopola, za kar se zlasti zavzemajo avstrijski agrarni krogi, motivirajo s tem, da mora Avstrija zaščititi svojo agrarno produkcijo pred snujočim se agrarnim blokom.

Spopadi pri tekstilni stavki v Franciji

Pariz, 9. avgusta. s. »Agence Havas« javlja iz Amiens, da so se dogodili pri obnovi dela v neki tvornici v Harondu incidenti. Komunisti so vdrl v tvornico, zapodili nameštence ter napadli ravnatelje. Interventirali je moralorožništvo. Tvornica je bila nato zopet zaprta. Od izprtja je prišlo 1200 delavcev.

Pariz, 9. avgusta. AA. Vse delavske strokovne organizacije razen tekstilnih so se v Roubaixu in Tourcoingu izrekle proti generalni stavki.

Komunistična zarota v Turčiji

Ankara, 9. avgusta. g. Policija je odkrila komunistično zaroto, ki je hotela zrušiti sedanjo vlado. 60 oseb je bilo aretiranih.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Am terlam 22.71. — Berlin 13.465. — Bruselj 7.8872. — Budimpešta 9.885. — Curih 1095.9. — Dunaj 796.72. — London 274.47. — Newyork 56.245. — Pariz 221.73. — Praga 167.13. — Trst 295.10.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih, Beograd 9.128. — Pariz 20.23. — London 25.0425. — Newyork 514.125. — Bruselj 71.97. — Milan 26.935. — Madrid 57.20. — Amsterdam 207.20. — Berlin 122.825. — Dunaj 72.70. — Sofija 3.725. — Praga 15.25. — Varšava 57.70. — Budimpešta 90.21. — Bukarešta 3000.

Juniorske plavalne tekme za državno prvenstvo

Kaj je pokazal prvi dan plavalnih tekem — Današnji dopoldanski rezultati

Ljubljana, 9. avgusta.

Včeraj je bil prvi dan juniorskega tekmovanja za državno prvenstvo. Rezultati so že znani, dopoldanske je objavil »Slovenski Narod«, popoldanske pa jutranji listi. Kakor je bilo pričakovati, je borba ostra in srčita, vsi se pa v glavnem med Jadranom, Ilirijo in Viktorijo, deloma tudi med Primorjem.

Jadran je v očitni premoči in vse kaže, da mu ne bo mogoče iztrgati juniorskega prvenstva. Splitški klub je poslal v boj krasno ekipo najboljših juniorjev, kar jih premore država. To se je videlo že včeraj dopoldne v predtekovanjih na 50 m poljubno, ko so v šestih predtekkih Jadranasi zasedli prva mesta in se vsi kvalificirali za drugo popoldansko tekmo. V drugem predtekovanju se je kvalificiralo pet Jadranasov za semifinale. Večina Jadranovih sprinterjev je plavala okoli 30 ali celo pod 30 sekundami in vse kaže, da bodo imeli Jadranasi v finalu odlično besedo. Nekoliko jim bo šanse pokvaril Vilfan, ki je včeraj dosegel tudi najboljši čas dneva na tej progi v času 28.8. Gotovo je pa, da bo štafeta 4x50 Jadranova in da utegne celo plavati v rekordnem času. Vsekaroli ima Jadran s svojimi juniorji velik plus. Poleg sprinterjev ima tudi odlične prsne plavalce, v hrbtnem plavanju je pa šibak. Ahlova peto so tudi njegove dame, ki so se slabo obnesle.

Viktorija je v moških disciplinah nekoliko razočarala. Sicer so se tudi štirje njeni juniorji kvalificirali za semifinale, toda časi niso bili najboljši. Kljub temu ima Viktorija tudi izglede za štafeto, če že ne prvo, pa gotovo za drugo mesto. Konkurala ji bo v štafeti edino Jug. Zelo so pa presenetile Viktorijance. Ze na Susaku so pri prijateljski plavalni tekmi dosegle krasne uspehe. V splošnem se je računalo, da bodo v Ljubljani plavale nekoliko slabše, pa ni bilo tako. Nasprotno, Medaničeva je celo zboljšala državni juniorski rekord na 50 metrov, izvrstno je pa plavala tudi Zupanova. Po rezultatih v predtekovanjih sodeči ima Viktorija največ izgledov, da si pribori damsko štafeto. Viktorijasi imajo tudi sicer več dobrih plavalcev v hrbtnem in prsnem plavanju.

Med Viktorijo in Ilirijo se bo nedvomno vršil boj za drugo mesto. V juniorskih disciplinah je sicer Ilirija šibka in je n. pr. v sprintu z izjemo Lavrenčiča izpadla že večina njenih tekmovalcev. Pač se pa utegne Ilirija z Lavrenčičem in Zirovnikom plasirati v hrbtnem plavanju, dočim njena štafeta nima izgledov. Krasno se pa drže junjorke Ilirije. Te so najhujša konkurenca Viktoriji, vse so se kvalificirale za semifinale na 50 metrov in imajo izglede tudi za finale. Štafeta Ilirije bo najbrž oreh Viktorijasičam.

Primorje bo, kakor je bilo pričakovati, najbrž zmagovalo v obeh juniorskih sprinterskih disciplinah na 50 in 100 metrov ter v hrbtnem plavanju na 100 metrov, kjer se bo poleg favorita Vilfana plasiral najbrž tudi Šturm. Vsekaroli ima Primorje tudi izglede za mešano štafeto, dočim za 4x50 izgledi niso preveliki. Kako bodo odrezale Primorjance, se še ne more reči, kar še niso posegle v boj. Vsekaroli se zdi, da ima Primorje več izgledov na četrto mesto, kakor pa Jug, ni pa izključeno, da so bo plasiralo na tretje mesto.

Jug letos ni posebno močan. Njegovi juniorji se bodo sicer s štafeto plasirali,

najbrž tudi v mešani, drugih izgledov pa Jug menda nima. Njegove dame, ki so mu bile lani menda glavna opora, letos ne startajo. To je pa velik minus in zato bodo Jugovci najbrž šele peti.

Od ostalih klubov je treba omeniti še Boba, ki utegne zasedeti šesto mesto; dočim drugi, tako oba karlovska kluba, Beograd in Concordia iz Zagreba ne pridejo v poštev.

Skoki, juniorski in seniorski, bodo po dosedanjih dispozicijah sodeči nekaka interna zadeva Ilirije, v waterpolu se pa bodo morali klubi pomeriti med seboj. Tam je po včerajšnji igri sodeči favorit Jug, Jadran in Viktorija se pa bosta zmešala za drugo, odnosno tretje mesto.

V splošnem so že včerajšnja predtekovanja pokazala krasen napredek plavalnega športa in veliko udeležbo. Razen Karlovskega športnega kluba so skoro vsi klubi nastopili kompletni, le tuptam je manjkal kak tekmovalac. Disciplina med plavalci je vzorna, kljub dežju in mrazu gredo vsi na start. Jury posluje v splošnem zadovoljivo, kar glede na to, da so se vršila dosedaj šele predtekovanja, ni težko. Danes se tekmovanja nadaljujejo in se vrše vse semifinale točke, glavno zanimanje je pa seve osredotočeno na finale, ki se bo vršil jutri.

Za tekmovalce so razpisani krasni pokali, o katerih smo deloma že poročali. Sedaj je pa poklonila dva lepa stalna pokala beograjska tvrdka Uroš Urošević in sicer klubu, ki si pribori prvenstvo v skokih ter klubu, ki bo prvi v waterpolu. Izglede za to imata torej Ilirija in Jug. Beograjski mecen Lujo Freudenfeld je pa daroval krasno vazo, ki si jo pribori damska štafeta 4x50, ki prišpe prva na cilj. Tu imata pa izglede Ilirija in Viktorija.

Davi so se nadaljevale juniorske tekme za državno prvenstvo. Rezultati dopoldanskih tekem so bili:

50 m juniorji semifinale:

I. skupina:

1. Brainović, 2. Gazari, 3. Wilfan.

II. skupina:

1. Marović (Jadr.), 2. Birimiša (Jadr.), 3. Prvan (Jadr.).

100 m hrbtno juniorske semifinale:

I. skupina:

1. Lampret (Ilir.), v 1.39.6 (Nov. jugoslov. rekord), 2. Trbojevič (Vikt.).

II. skupina:

1. Wimmer Zlata (Vikt.) 1.40.5, 2. Dolenc Simona.

III. skupina:

1. Wohlfart (Il.) 1.41.

2. Kaliterna (Jadr.), 3. Lopič (Vikt.).

100 m prsno juniorske semifinale:

I. skupina:

1. Birimiša (Jadr.), 2. Ferček, 3. Birimiša (Jadr.), 4. Arčanič (Vikt.).

II. skupina:

1. Nikolajević (Beograd); 2. Jelič; 3. Pazinović (Jadr.); 4. Turkeli.

100 m poljubno juniorske. Za finale so se kvalificirale Lampret, Jenko, Brađač in Fetič (Ilirija) ter Bjelič (Jadr.), Beusan (Jug) in Medanič (Vikt.).

Skoki juniorske finale: 1. Dovč (Ilirija); 2. Kraljevič (Jadr.) 4 x 50 m poljubno.

Za finale so se kvalificirale štafete: Jadran I. in II.; Jug I. in II.; Ilirija I.; Viktorija I. in II. in Beograd. Jadranasi so dosegli nov jugoslovanski rekord v času 2 : 0.3.

Štafete 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Štafeta 3 x 50 m juniorske mešane: Za finale so se kvalificirali: Ilirija I, II. in III.; Jadran I. in III. in Primorje.

Vtisi s potovanja po Bosni

S potovanja novomeških študentov po južnih krajih države — V Bosni in Hercegovini

Druge zanimivosti

Ogledali smo si katedralo in vse menitnejše stavbe, ki krase promenado na obali vojvode Stepe ob Mihačku. Prezvel nas je ogromni tempelj španjolskih židov z orjaško kupolo. Razen svetovno znane tkalnice čilimov in ene naših največjih tobačnih tvornic so nam vzbudile posebno zanimanje ljudsko bogate sбирke deželnega muzeja. Obilne so izkopanine iz predhistorične rimeke in poznejše dobe, krasne so zoološke zbirke, zanimiv je numizmatični oddelček, a tuja najbolj interesna dragoceni etnografski oddelček, edinstven na jugu.

Da smo si mogli predstaviti légo in velikost vsega mesta, smo se mimo historičnega Principovega mosta in lepe mestne svetovalnice povzpeli na višine nad velikim Alifakovcem. Na desni pod nami šumi v ozki soteski mala Miljačka, ob kateri se hladi sarajevski svet. Nad njo in krog mesta se dvigajo visoki hribovi, a na njih trdnjave in vojašnice; zlasti lep pogled na mesto se nudi s kavarne Jajce. To krasno panoramo pozivijo številne džamije — okoli 100 jih je —, vitke ciprese, zelena pobočja in po njih majhne turške hišice. Tu stopi človek, če je previden, lahko nekoliko bliže pristne, domačemu turškemu življenju in utegne opaziti marsikako zanimivo podrobnost turške socialne uredbe. Ker kot kristjani nismo smeli stopiti v njih stanovanje, smo ostali zunaj in koncentrirali pažnjo na zakrta dekleta, ki so se nam še bolj skrivale kot notranjost stanovanj. Če si bil uren in zvit, si ujel kak lep, sledolichen obrazek. Ko si odhajal, pa so škilila za teboj liza vrat. Celo ašikovanje nam ni ušlo. Pomilovali pa smo turško žensko, ki je brezpravno domače bitje, obsodeno na večno suženjstvo. Kaj bi rekla naše mimozne emanipiranke, ako bi morale biti samo en dan v njihovi koži?

Posestili smo kopališče in letovišče Ilidžo, se zvečer sešli z rojaki v Slovenskem klubu, se med seboj pogovorili, popraševali po njih življenju v tujini, zapeli in napili nasvježenje.

Naše bivanje v Sarajevu je našlo odmev celo pri novinarjih in »Včernja postas je prinesla poročilo o naši ekskurziji. Pred odhodom smo si ogledali še promenado. Ljudje, povsod prijazni, ljubeznivi in dame še posebno. Toda kljub kakemu lepemu pogledu, nas niso mogle ogreti. Drugače so naše Slovenke. Mi, ki smo vajeni gledati vsak dan naše lepote, smo zaman iskali lepih žensk. Našli smo interesantnih, duhovitih, koketnih, toda tako mlitih in srekanih kot so naše, nismo našli vso pot.

V Hercegovino

Kmalu za Sarajevom smo se začeli dvigati na Ivan planino. Pri Raščici se je začel hud klanec in vlak je lezel tako počas, da su je pešice lahko dohajale. Klanec pa bo kmalu ublažen z novo izpeljano železnico in novim tunelom. Prekobili smo planino in stopili v Hercegovino. Namesto mogočnih gozdov, bujno porastlih hribov in pobočij, plodovitih obširnih ravnin ob rekah, krasnih zlatorumenih žitnih polj, ljubkih hišic in močnih voda, so se čimdalje bolj odpirala gola, kamenita pobočja gora, nizko krivčasto drevje, globoke struge in globoka brezna; polja so se umaknile skopim ogradam, majhne hišice z zelo strmimi strehami so se razbegle po zlebovitih med gorami. Redko nastopajoča vinska trta in smokva sta pričali na jug. Dasi nam utrudljiva vožnja preko planine precej izmučila, nas je čudovito lepa soteska Neretve, ki se začne zvočati kmalu za Konjcem, mnogo poživila. Lepa je bila vožnja ob Vrbasu, a se z vožnjo ob Neretvi kar ne more primerjati. Od obeh strani so se mogočne stene silovitih gor le toliko razmaknile, da se komaj prerine Neretva, prostor za cesto in železnico so morali izklesati v skalovje. Vlak drvi in se ne meni za grozeče skale nad seboj, niti za globoke prepade pod seboj. Srce se ti krči in zatrepče, ko švigne mala lokomotivica okrog orjaške skale visoko nad brezdano reko. Toda lepota narave ti odvrne take skrbi in sam ne veš, kdaj se ti odpre razgled in se ustaviš na postaji v Mostaru.

V Mostaru vzbujajo občudovanje tujece drzna zgradba starega turškega mostu, ki se kot lahka vzmet dviga v enem samem oboku nad globoko vodo in razmetano skalovje.

V lepi pravoslavni cerkvi nas je zadržil prelepi ikonostas in tovariš slavist, ki se je bil pridružil naši ekskurziji, je običel pri pravoslavni obrednih knjigah, pisanih v stari cirilici in v staroslovenskem jeziku. Knjige, v Moskvi tiskane, boro svečeniki z rusko izgovorjavo, kajti tudi oni so se šolali v Moskvi. Jelica je tako vneto sledila pogovoru, da se je nanašala brati stare knjige in dejala, da bi bila zdaj rada pop. Staroslovenski jezik je v srbski cerkvi fet, kar pri nas latinski, ume ga šolano svečenstvo, narod pa skoro nič.

Med tem smo se ostali razgledali izpred cerkve, od koder se nudi najlepši pogled na mesto — cirilica nas ni zanimala. Meeto

ima nekaj modernih stavb, precej džamij. Po gorah okrog njega so raztresene trdnjave in »fortice«.

Zvečer smo si ogledali življenje po mestu in na promenadi, naučili malega Borisa, kako se pravilno pije turška kava ter seznanili ljudi z našo pesmijo. Težko smo se ločili od ljubeznivih prebivalcev in odšli proti jugu.

Proti Boki Kotorski

Ponoči smo zapustili Mostar in hiteli z vlakom po pustem in kamenitem krasnem svetu ob Neretvi in Trebinjčici, se v jutranjem solncu vzpenjali preko skalnih hribov proti jugu in v daljavi se nam je prvi zasvetila morska gladina. V velikem ovinku smo se spuščali v rodovitno Konavljje, ki nas je obdalo z obiljem južnega zelenja in skoro nato so nam zapeli razigrani valovi temnozeleni Adrije prvo bučnico, a edinstvena lepota narave je s čarobno silo oživila tudi zadnjo mračno dušo.

Prvi, ki kilče popotniku, prihajajočemu v Boko Kotorsko bodisi z vlakom bodisi z ladjo veselo dobrodošlico, je Ercegovci. Zgradil ga je bosenski kralj Tvrtko I. leta 1282., a ime nosi po Stepanu Vukšiću, hercogu sv. Save. Od starega mesta se vidi samo drobič zidov, ki jih je zob časa spremenil v ruševine. Ponosni hoteli in lepe hiše, ki se dvigajo po bregu enega nad drugo in se nizajo ob obali ena za drugo ter so obdane z bujnim južnim rastlinjem, prepričujejo tuja, da ni zaman njegov trud.

V Zeleniki, končni železniški postaji, stisnjeni med morje in gore, smo izstopili, se po dolgotrajni in utrudljivi vožnji odpočili in okrepčali v hotelu Neretva, se okopali v morju in popoldne nas je parnik odpeljal proti Kotoru.

Za vedno ti ostane v spominu Boka Kotorska, ako se pripelješ z vlakom do morja in jo prevoziš od Zelenike dalje z ladjo. Pogled se ti ustavlja po golih, strmih gorskih vrhuncih in se spušča po obronkih, obrastlih z nizkim zelenjem, dokler se ne ustavi na zelenih livadah in ogradah, polnih bujnega zelenila in cvetja in se končno ne počije na prelepi okolici mesta Kotora, okoli katerega so se nanizala majhna mesteca kakor bele ovce na zelenem travniku.

Ze takoj pri vstopu v Boko, ta najdivnejši fjord Dalmacije, se opaža ne samo sprememba narave in zraka, ki je svež, bister in blag, marveč se vidi tudi neka razlika na ljudih. Bokeljci so močni, hrabri, smeli in ponosni, vidi se, da so junaki od davnine, zaljubljeni v svojo Boko, ki jim je enako draga in mila, doma kakor v tujini, ker je bogata zgodovinskih in umetniških spomenikov, polna spominov in tradicij in prepojena z njih krvjo.

ZDRAVNIK ZA ZOBE

Dr. LOJZ KRAJČE

KREKOV TRG ŠT. 10

NE ORDINIRA DO 18 AVGUSTA

Sokol Vič

Nad vse razveseljuje v vsestranski napredek je opazati zadnji čas v društvenem delovanju. V prvi vrsti je beležiti uspeh v telovadnici, kjer se je številno telovadečih v vseh oddelkih znatno dvignilo, vrsta »starejših« je v precejšnji meri poživela zanimanje za telovadbo pri mlajših članih tako, da poseča telovadbo skupno preko 30 članov.

Na prosvetnem polju si je društvo zasnovalo za prihodnjo sezono in bližnjo bodočnost bogat spored: za članstvo in širšo javnost se bodo vršila razna predavanja, združena z zabavnimi večeri (telovadne, orkestralne in pevске točke, igre, recitacije itd.); za časopis, pa tudi stalno članstvo se je ustanovila prosvetna šola s sledečim sporedom: 1.) zgodovina telovadbe; 2.) zgodovina telovadbe od Tyrša do ujedinenja; 3.) Tršev telovadni sistem in 4.) Sokol kraljevine Jugoslavije, njegov namen in pomen v telesno- in moralno-vzgojnem ter nacionalnem oziru. Predavanja prosvetne šole se bodo vršila pod strokovnim vodstvom profesorja br. V. Zaletelja, kar jamči že vnaprej za veliko zanimanje in uspeh prosvetne šole. Čas in podrobnosti spored objavimo pravočasno.

Društvena knjižnica, ki zamore domačega zadostiti potrebam vse višje javnosti, prične zopet — po izvršeni reorganizaciji in izpopolnitvi — z rednim poslovanjem dne 15. septembra t. l.

Snuje se tudi salonski orkester, ki prične z vajami v ponedeljek 11. t. m. ob 20. uri v Sokolskem domu. Vse brate in druge godbenike, ki bi bili voljni sodelovati in niso prejeli vabila, vabimo tem potom, da se udeležijo omenjene prve vaje, odnosno sestanka.

Bratje! Sestre! Vztrajajte na začetni poti do končne in popolne zmage sokolske ideje in predmachi vsem v doprinasanju žrtve v prosep naroda! Zdravo!

Beležnica

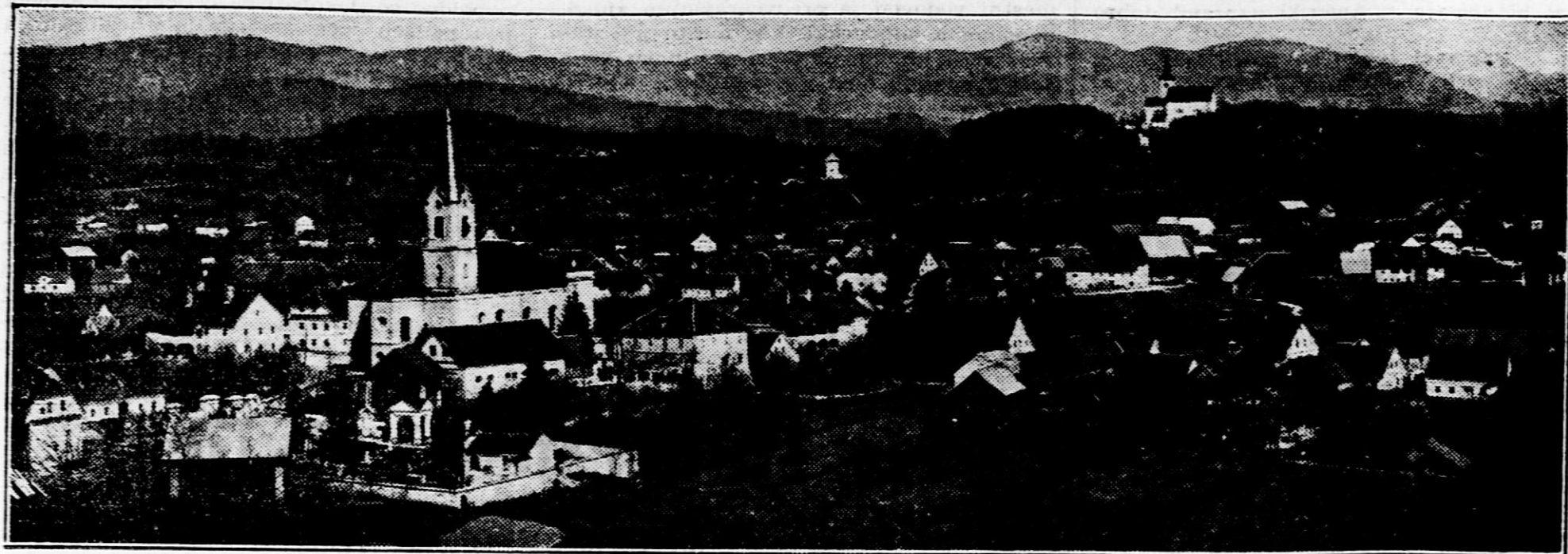
KOLENDAR

Danes: Sobota, 9. avgusta 1930, katoličani: Roman, pravoslavni: 27. julija, Klement.

Jutri: Nedelja, 10. avgusta 1930, katoličani: 9. pobink., pravoslavni: 28. julija, Prohor.

Vrhnika, Cankarjev rojstni kraj

K svečanemu odkritju Cankarjevega spomenika

Pogled na Vrhniko s farno cerkvijo sv. Pavlu. V ozadju na griču cerkev sv. Trojice

Vrhnika, 9. avgusta.

»Tam doli se je potapljala vsa dolina v solnčnih žarkih, bele hiše so se lesketale kakor lite iz srebra (Vinjete). »Vrhnika prečuden kraj! V mehkih domotožju mi zakoprni srce ob mislih nate. Kdo te je videl z bdečimi očmi, kdo te je poznal? Sli so mimo, videli so bele ceste, bele hiše in so šli naprej. Jaz pa sem ti pogledal v obraz kakor ljubljenski dekletu in zdaj je moje srce bolno po tebi. (Aleš iz Razora).

Pravljica pripoveduje, da se je Jazon skozi Vrhniko vračal iz Kolhide, kjer je iskal zlato runo. Priplul je z ladjo Argus po Dunavu, Savi in Ljubljanici do njenega izvira. Od Vrhnike naprej so krepki Argonavti nesli ladjo na ramah do Jadranskega morja. Jazon je ustanovil Emono in naselbino na mestu sedanje Vrhnike.

Nekdanja Vrhnika se je za rimskih časov imenovala Nauportus, t. j. pristanišče za ladje. Bilo je zelo utrjeno. Od kolodvora na Verdu pa do Zaplane se še danes vidijo ostanki »ajdovskega zidu«, ki so ga zgradili Rimljani, da se ubranijo divjih Japodov. V Nauportusu sta bili nastanjeni VII. in IX. rimska legija.

Nauportus je stal na kraju, kjer stoji kompleks poslopj nekdanjega »Impeksa«, ter na tkz. »Dolgih njivah«. Da je bil Nauportus odlično mesto, pričajo tudi bogate izkopnine, kakor ostanki templja vodne boginje Ekvorne in vodovoda, ki ga omenjata že za prvih rimskih cesarjev Strabo in Tacit — ta ga celo imenuje municipij. Izkopnine segajo do konca 4. stoletja, iz česar sklepamo, da je razrušil Nauportus šele Atila.

Zaradi ugodne lege je prav zgodaj po preseljevanju narodov zrastle na približno istem kraju nova naselbina, sedanja Vrhnika (ime izvajajo od Vrhnika, kraj, vrh katerega voda ponika). Svojo važnost je dobila kakor za Rimljanov kot prometno in čolnarsko pa tudi trgovsko tržišče ob plovni Ljubljanici in ji je kot taki bila odločilna važna vloga v našem gospodarskem življenju vseskozi do srede preteklega stoletja, ko se je l. 1857. otvorila južna železnica.

Koliko življenja je bilo v teh stoletjih na Vrhniki! Noč in dan so nalagali blago, ki je prihajalo iz Italije in bilo namenjeno tja do Dunaja in Beograda. In sicer so nakladali na čolne ondi, kjer je Cankar v svoji mladosti brodil po vodi in iskal staro ropotijo: v enajsti šoli pod mostom. Oskrbovali so promet po Ljubljanici v cehih močno organizirani čolnarji; samo na Vrhniki jih je bilo 60. Vrhniki čolnarji so si že pred kakimi 700 ali več leti zgradili cerkvico na Kurenu v čast svojemu patronu sv. Nikolaju, pri sv. Trojici pa so si osnovali čolnarsko bratovščino. Drugi del tržanov pa je zaslužil tudi prav dobro s tovorjenjem blaga na konjih, s posejevanjem konj, prekupčevanjem itd.

Ko so l. 1718. otvorili zboljšano cesto Dunaj-Trst, a l. 1804. sedanjo državno cesto, ki jo Cankar dosledno imenuje le »cesarska cestac«, je čolnarstvo propadlo in napočila je doba furmanov; ves promet se je vršil po cesti. Dolgi, prazni hlevi pričajo o onih časih blagostanja. Skozi Vrhniko se je vršil tudi ves potniški promet. Odlične osebnosti so potovale skozi Vrhniko: l. 1600. cesar Leopold I., ki je na Vrhniki prenočil, prav tako l. 1728. Karol VI., ki se je nastanil v najbogatejši vrhniki. l. 1556. zgrajeni hiši: pri gospodu Janezu Krstniku pl. Callinu, čigar last je bilo vse ozemlje skoro

do Podlipa — v sedanjem občinskem poslopju. V tej hiši je od l. 1889. okrajno sodišče; o tem poslopju pripoveduje Cankar v »Hlapcu Jerneju«: »Velika in lepa hiša je sodnja, sredi trga stoji v Dolini, dolgo vrsto oken ima in nad vratmi cesarskega orla«.

Skozi Vrhniko je potoval tudi l. 1782. papež Pij VI., 8. jan. 1821. pa je cesar Franc I. v nekdanjem plemiškem dvorcu Sibenevogov, v sedanji Imepxovi hiši, pričakoval neapeljskega kralja Ferdinanda, ki se je pripeljal v Ljubljano na kongres.

Za navadni potniški promet je skrbela staroslovna pošta, ki se omenja že l. 1613. in ki je bila nad 250 let nastanjena v isti hiši, namreč v poslopju ge. Zore Lovrenčičeve, in je bila ves čas v rokah samo dveh rodbin: Garzarollijev in Obrezov.

Vrhnika je dobila že zgodaj trške pravice. Gospodovali so nad njo vrhniki vitezi, ki so si na Špiči nad Storževim gričem zgradili utrjen grad. Najstarejši znani vitez je Geselprecht Vrhniki, omenjen leta 1300. V 15. stoletju je ta domača plemiška rodbina izumrla in tudi Valvazor navaja med izumrlimi kranskimi plemiški rodbinami »Verchnitscheine«. V poznejših stoletjih je bil trg podložen logaški graščini.

Tudi župnija je jako stara. L. 1290. se cerkev sv. Pavla omenja še kot podružnica sv. Petra v Ljubljani, a l. 1318. je bil že pri njej vikar neki gospod Matija. Cerkev so zgradili na mestu, kjer je stal rimski tabor »Statio ad Nonum«. Staro zgradbo so podrli l. 1628. in novo zgrajena je bila posvečena l. 1631. Sedanja stavba je bila posvečena l. 1856. Krase jo Wolfove freske. V vnanji steni prezbiterja je vžidan rimski

kamenopis, o katerem nekateri sodijo, da je starokrščanskega izvora.

Sedanja Vrhnika se prav lepo razvija. Trg sam šteje 418 hiš in okoli 2500 prebivalcev, cela vrhnika občina pa 1100 hiš in okoli 6500 prebivalcev. Na Vrhniki imamo naslednje tovarne: usnjarno industrijalca Zana Polaka, zaposlujejo 100 delavcev, dvoje opekarn s skupno 120 delavci, last industrijalcev gg. Josipa Lenarčiča in Josipa Jelovška, parketno tovarno g. Lenarčiča ter v Sinji gorici usnjarno g. Verbiča, ki bo sedaj znatno povečal svoj obrat; v to svrhu se že vrši adaptacija tovarne.

Na Vrhniki je tudi zelo razvita lesna industrija. Imamo naslednja večja podjetja: Kunstelj, Tomšič, Hren, Krašovec in Magušar.

Tudi denarnih zavodov nam ne manjka. Imamo Kmetstvo posojilnico, Občinsko hranilnico in Hranilnico in posojilnico.

Priljubljeni odbor za Cankarjev spomenik se je osnoval takoj po pisateljevi smrti, in sicer 23. januarja l. 1919. Prvi predsednik je bil g. Jakob Hočevnar, lekarnar, tajnik pa g. Fran Jurca. Po predsednikovi smrti se je l. 1928. pripravljali odbor presenoval ter mu je stopil na čelo g. Jurca. Pod njegovim vodstvom je nabiralna akcija dosegla velik uspeh. Pripravljali odbor je namreč našel v Ameriki med našimi rojaki navdušene poverjenike, ki so zbrali pretežni del prispevkov od projektiranega zneska 150.000 Din, kolikor znašajo stroški za spomenik.

K slavnostim odkritja Cankarjevega spomenika so se javili odlični gosti iz vseh krajev. Nekatere korporacije so sporočile, da položijo vence ob spomenik.

Rojstna hiša Ivana Cankarja (X), kjer bodo vžidali spominsko ploščo

»Hiša je bila nizka in je visela ob klancu« (Smrt in pogreb Jakoba Nesreče). »Gledal je na klanec, na kopo hiš, ki so se tiščale skupaj kakor čreda prestrašenih ovac... Na klancu je bil rojen in nihče mu ne izbrise tega pečata.« (Na klancu.)

odru. Bila bi še daljša, da niso pota blatna in ceste razorane. Pa bo tudi teh dovolj, saj jih prične pred tvoj lik globoka hvaležnost in iz najplemenitejših nagibov izvirajoča želja počastiti tvoj spomin. In vsi se bodo potrudili povedati o Tebi najbolje in najlepše, kar vedo. Eni poreko, da si ponesel ime milega slovenskega rodu na krilih svoje umetnosti daleč tja v širni svet, drugi bodo naštevali Tvoja dela, tretji se ozero na kratko pot Tvoje življenja in bridko bodo tožili, da je bila tako kratka. Morda stojijo na govorniški oder še četrti in povedo, kako so v potu svojega obraza skrbeli zate, ko si sedel na Rožniku in pisal slavo svojega hvaleznega rodu. Morda bodo stale za govorniškimi odrom pripravljene bele oblečene deklice — toliko po številu, kolikor si zapustil del — da stojijo pred Tvoj lik in Ti natresejo na glavo cvetja. Morda zapojejo tudi zvonovi in zagrmijo topiči, ko pade zagrinjalo in se pokaže hvaležnemu rodu tak, kakršni si bil v življenju. Dobro bi bilo, da bi odlični gospodje ne pozabili na to.

Glej, kolika je hvaležnost tega

sveta! Takoj po Tvoji smrti se je osnoval pripravljali odbor za Tvoj spomenik, točno 23. januarja 1919 je bil rojen, delal je požrtvovalno do 10. avgusta 1930 in srečno je dovršil svoje delo. Hvaležna domovina — oba dela, ta tu »pod Triglavom in okrog Karavank«, in oni tam »po plavžih in rudnikih«, eden manj, drugi več sta prispevala, da si dobil spomenik svojim zaslugam za domovino primerno in kakor se spodobi. Dokler si živel in delal, Te odlični gosti iz vseh krajev niso hoteli motiti, ker so vedeli, da imaš obilo dela. Niso se pulili za Tvoj podpis, niso Ti prirejali podoknic — bili so obzirni s Teboj in s Tvojimi deli — živel in delal si lahko tako, kakor škričanček nad zlatim klasjem. Sam nisi sejal, ne žel — drugi zate tudi ne, živel in umrl si pa le.

Šele ko si umrl, so se vsi zganili. Nekdo jim je natvezil, da si slaven, da bodo Tvoja dela večno živila, pa so se začeli puliti zate. Oni na desnici pravijo: Cankar je naš, za nas je živel in delal, ne damo ga! Oni na levi si zataknjejo rdeče nageljne za klobuke in protestirajo, češ, Cankar ni bil ni-

Ameriški Slovenci Cankarju

Skupina ameriških izletnikov položi jutri na Cankarjev grob venec z napisom: »Tvoja dela so Tvoj največji spomenik — Ameriški hlapci Jernej«.

Jurkovičev Ivan Cankar

Slovenci v Ameriki

Težka nesreča je doletela Slovenca Snajderja v Chisholmu. Pri delu se je z žebeljem nevarno ranil v roko, nastalo je zastrupljenje krvi in da mu rešijo življenje, so bili zdravniki prisiljeni odrezati mu roko.

V kraju Ely, država Minnesota, živi eden najstarejših slovenskih naseljencev. To je 90letni France Lozar. Starec je za svojo visoko starost še vedno krepak in zdrav, samo vid mu je začel pešati.

Iz Milwaukee poročajo, da je socialistična stranka države Wisconsin nedavno objavila listo kandidatov za senatno in poslansko zbornico ter za druge javne urade, za katere se bodo vršile volitve v novembru. Med kandidati za poslansko zbornico je za 5. distrikt imenovan Slovenec, splošno znani Janez Ermenc, notar v Milwaukee. Kakor poročajo ameriški listi, ima Ermenc mnogo izgledov, da bo izvoljen za poslanca. To bi bil prvi slovenski poslanec v Ameriki.

Tenorist ljubljanske opere Svetožar Banovec, ki že nad leto dni z uspehom nastopa po raznih krajih Amerike, zlasti pa po slovenskih naselbinah, namerava ostati še nekaj časa v Ameriki. To je tudi razvidno iz njegovega programa za bodočo sezono. Zaenkrat ima napovedane že tri večje koncerte in sicer 30. avgusta v Girardu, država Ohio, in 21. septembra ter 12. oktobra v Clevelandu. Ameriški listi poročajo, da je Banovec poleg Šublja najpriljubljenejši slovenski pevec v Ameriki.

Ameriški listi poročajo tudi o izredno talentirani slovenski plesalki Amaliji Fabijanovi. Plesalka je odšla te dni k slovitemu koreografu, Rusu Nikolaju Zemlinovu, kjer bo nadaljevala plesne študije. Naši in ameriški listi naglašajo, da je Fabijanova izredno nadarjena plesalka in da se ji obeta lepa bodočnost.

Dne 26. julija je minulo leto dni, odkar je umrl odlični kulturni delavec, medicinar Edvin Primožič, ki se je marljivo udeleževal v raznih naših prosvetnih organizacijah, sodeloval pri slovenskih listih v Ameriki ter bil sodrnik »Cleveland Yournala«, angleškega glasila ameriških Slovencev. Smrt ga je ugrabila v najlepših letih, star je bil šele 26 let.

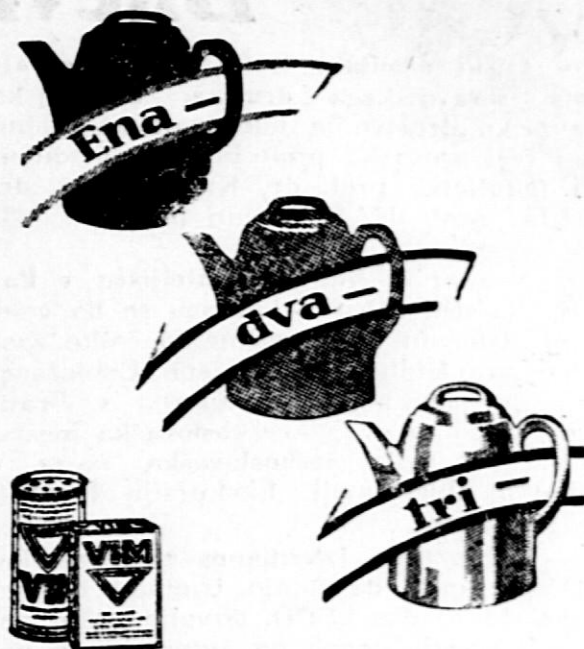
koli vaš, saj je bil in ostane rdeč. Pa se oglašijo še tretji zgoraj in pravijo, da spodaj umetnost ne more dihati, ne tu, ne tam. Umetnost je dar božji in Cankarja ne smete valjati po blatu.

Tako se pulijo zate in vsi Te hočejo imeti. Vsi pridejo jutri odgrinjat Tvoj lik in vsi se povzpno na govorniški oder. Eni pridejo v frakih in cilindrih, drugi v zelenih klobukih in rdečimi nageljni za trakom, tretji v črnih talarjih — in vsi bodo v srcih in mislih kralji na Betajnovi.

Doma ostanjejo samo hlapci Jernej, ki niso še nikoli zagrnili Tvojega lika in zato jim ga tudi odgrinjati ni treba.

Ti, Ivane, pa ostaneš to, kar si bil. Noben pripravljali odbor ne more premakniti Tvojega lika z granita, na katerem je stal, ko si ga še sam klešal s koščeno roko. Morda — da vstaneš jutri iz groba in stopiš za govorniški oder med bele oblečene deklice — morda bi stisnil pesti in zaklical hlapcem Jernejem po vsem širnem planetu:

»Prijetelji, ne odpustite jim, ker vedo, kaj delajo!«
Morda, pravim...

Igraje očistite vse predmete iz medenine, cina, aluminijuma, emaila, stekla in porcelana samo z VIM-om.

Kajti samo VIM povzroča da so predmeti čisti in snažni!

Ban inž. Sernec v Višnji gori

Višnja gora, 9. avgusta.

Včeraj ob 16. se je pripeljal z avtomobilom v Višnjo goro ban dravske banovine inž. Dušan Sernec v spremstvu svojega tajnika, vračajoč s z obiska graščine Kamen, kjer je izročil odlikovanja svojemu prijatelju Sukljuetu. Kljub temu, da obisk ni bil oficijalen, se je zbralo k posetu precej občinstva. Med drugimi so bili navzoči sreski načelnik Podboj, banski svetnik in litijski župan Lebinger, člani okrajnega cestnega odbora in županske zveze z načelnikom Erjavcem, županom iz Drage na čelu, dalje zastopnik višnjegorskega Opleševalnega društva Turk in drugi. Večina hiš je bila banu na čast okrašena z zastavami, čeprav je bilo občinstvo prepozno obveščeno o banovem prihodu.

Po oficijelnih pozdravih je sreski načelnik predstavil banu zastopnike šole in mestnega župana, na kar se je razvila prav po domače in brez vsakih formalnosti zanimiva debata in iznešene so bile razne prošnje. Seveda se je v prvi vrsti razpravljalo o Višnji gori, v glavnem pa o višnjegorskem vodovodu, ki bi ga bilo potrebno razširiti, da bo imela vsa občina koristi od njega. Žal je bil višnjegorski župan v tem pogledu preskromen, kajti prošil je za znatno podporo, da je bil g. Nadrah prisiljen to vsoto povečati za trikrat. G. ban je dejal, da upošteva prošnje Višnjegorčanov in obljubil, da se bo prihodnje leto ta zadeva uredila s pomočjo Higijenskega zavoda, tozadevna vsota se pa bo vzele v prihodnji proračun. Zastopnik Tujkoprometnega in Opleševalnega društva je nato pozdravil g. bana in mu pojasnil, kaj vse je društvo že napravilo za povzdigo tujkega prometa in opešanja Višnje gore. Župan Erjavec je v imenu županske zveze izjavil, da je delovanje g. bana vsestransko zadovoljivo. Nadučitelj Jevnikar iz St. Vida pri Stični je sprožil zadevo ukinitev veterinarskega mesta. Ban je odgovoril, da je v tej zadevi brez moči, obljubil je pa, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, da bo ugodil željam vsega prebivalstva naše doline.

K debati se je oglašil tudi svetnik Lebinger, ki je banu priporočal, naj se vzame za to, da ostaneta v našem srezu oba cestna odbora, češ, da je življenska možnost obeh itak podana. Največ skrbi pa dela g. Lebingerju odstopitev dveh katastrskih občin, Kotredež in Zagorja, od sresa v Litiji in njune priključitve k srezu Laško. Litija bi bila s tem težko prizadeta, če še ni sedaj, bo pa v bodoče sigurno. Višnjegorska dolina je oddaljena najmanj 4 ure hoda od Litije in je za obveščanje z Litijo zelo od rok. G. Lebinger je celo trdil, da je večina občin višnjegorskega okraja za to, da ostanje priključena v političnoupravnem oziru Litiji, toda večina navzočih je k njegovi izjavi molčala.

G. ban je bil drugačnega mnenja. Dejal je, da gospodarska razdelitev okrajev datira že iz davno preživele dobe, iz dobe, ko še ni bilo železnice. Sedaj je položaj spremenjen in so v tem pogledu nujno potrebne korekture.

Glede elektrifikacije Dolenjske je bilo predlagano, naj se združita završniški tok in zagraška elektrarna, ker je kapaciteta slednje tako majhna, da nikakor ni misliti na kako povečanje omrežja. G. ban je vsa izvajanja dobrohotno poslušal, naglašujoč, da bo skušal z vsem svojim vplivom pomagati. V svojem nadaljnjem govoru se je dotaknil tudi političnega stanja v državi, naglašujoč, da je dal 6. januar nove temelje državi in da bo pri tem režimu ostalo še del časa. Ljudstvo bo prišlo kljub temu do besede po bankskem svetu. Zaključil je svoj govor z vzklikom Nj. Vel. kralju, kateremu naj ljudstvo izkaže vso udanost in zahvalo. Navzoči so vzkliknili »Živel kralj!«, na kar je bila debata zaključena.

Velika gasilska vrtna veselica

V Zgornji Šiški bo jutri 10. t. m. »Zegnanec« in velika gasilska vrtna veselica pri Črnetu poleg Gasilskega doma. Ker je to marljivo društvo vredno vsake podpore, zato pridite vsi, ki ste prijatelji gasilstva in si želite nekaj ur prav domače zabave.

OBZIREN OTROČIČ.

Anika se šeta z mamo pred velesoimom in poželjivo gleda na vrtiljake. Med tem pa nekoliko globoko vzdihne. »Kaj pa ti je, dušica?« jo pobara mama. — Anika vzdihne vnoči: »Kaka škoda, ker nisem vzela starega papana s seboj!« (Dodaj: dedek bi bil plačal vožnjo na vrtiljaku.)

Cankarju pod spomenik

»Pripravljali odbor za Cankarjev spomenik se je osnoval takoj po pisateljevi smrti, in sicer 23. januarja 1919.«

»K slavnostim odkritja Cankarjevega spomenika so se javili odlični gosti iz vseh krajev...«

Enajst let in pol so rabili, da so izklesali tvoj lik. Danes je še zagrnjen, jutri ga pa odgrnejo in poreko: Glejte, tak je, kakršni je bil živ — resničen Ivan Cankar, pesnik in pisatelj, zaslužen za domovino (spomenike dobivajo samo za domovino zaslužni mošje), naš Cankar, nas vseh, ki smo enajst let in pol klesali njegov lik. Govorniški oder postavijo in vsi bodo hoteli biti prvi na njem. Segal bo visoko nad košček zemlje, kjer si pil materino mleko, in trden bo ta govorniški oder, kakor je trd in trden kamen, na katerem bo moral sedeti tvoj lik.

Dolga bo vrsta odličnih mož, ki se bodo vrstili na govorniškem

1350 krat nad Mont Blancom

Kdor ne zna plezati, se lahko dvigne nad najvišjo goro v Evropi z aeroplanom

Slava onih, ki so prvi stopili na Mont Blanc, bo kmalu obledela. Dr. Michael Paccord je večini turistov neznan in po vojni bi sploh noben turist ne vedel, kdo je to, da ni njegov soplezalec Bolmat ovekovečen na spomeniku z učenjakom Saussurom, ki je prvi znanstveno proučil Mont Blanc. Zdaj pa zadostuje izgovoriti ime Thoret in malo je turistov, ki bi ne vedeli, da je to pogumen letalec, ki se je že neštokrat dvignil nad gorski masiv Mont Blanc. »St. Gervais les Bains-le Fayet« oznanja napis zadnje postaje, kamor potegne tujca parni stroj. Mnogi turisti zahajajo v ta kraj, ker življenje ni predrago, obenem pa podnebje ni tako ostro, kakor v Chamounixu. In ta kraj si je izbral tudi Thoret za svoje drzne polete.

Ze na kolodvoru oznanjajo plakati, da prireja znana firma Potez z letalom XXXII veliki polet (Grand vol) za 500 frankov, polurni za 200, četrtturni pa za 100 frankov nad večnim ledenikom Mont Blanca. Kdo bi se upiral tej veliki izkušnji? Seveda, če bi zaneslo nas enega tja, bi se najbrže junsko uprl, ker bi ne imel denarja. Anglezem in Američanom se pa ne zdi škoda 500 frankov. Ze od daleč kliče napis »Voles sur le Mont Blanc« — »Fly over the Mont Blanc« — »Fliegt über den Mont Blanc« — avions Henry Potez. Dva enokrovnika sta pripravljena. Sinja barva strojev se odraža od zelenega travnika letališča, ki meri samo 200x300 m.

Seveda je človek radoveden, komu zaupa svoje življenje, posebno se, če se hoče dvigniti v zračne višave nad Mont Blanc. Najzibavnejši mož na letališču, nazaj počesane, dolge kostanjeve lase, orlovski nos in bistré, srepe oči, to je letalec Thoret, kakor se sam predstavlja. Govori malo, stisne ti roko in že je zopet pri stroju. Trikrat ustavijo mehanski motor, sam pilot vsakokrat nekaj popravi, končno je pa zadovoljen. V kabini je prostora za 6 potnikov. Pilot jih sam razmesti, da je aeroplan enakomerno obtežen. Propeler zabrne, komaj je aeroplan 60 m od kraja starta, že se dvigne v zrak. V višini 30 m že napravi obrat proti hribom. Ze pri tem drznem obratu se vidi, kdo je Thoret. Dve osmici med krajema Sollingsches in Chedhe in že kroži aeroplan v višini Col de Voze 1700 m visoko. Doslej mirni polet se začneja izpreminjati v ameriško guganje. Nad Chamounixom je aeroplan že 3.000 m visoko. Neenakomerna toplota zraka in veter ga neprestano premetavata. Nad Argentière doseže višino 5000 m.

V ostrem ovinku se obrne letalo proti Aiguille Verte, visoki 4141 m. Letalo se trikrat prevrne in že je v višini 3.000 m ter obleti Aig du Dru na razdalji 100 m. Tu se vidi razločno vsaka pečina. Aeroplan preleti Mer de Glace, hotel »Montenvert« in končna postaja žične železnice se vidi kot glavnica bučke. Nad ledenikom se aeroplan zopet naglo dviga, pri Mauvais se zopet naglo obrne okrog Aiguille Verte in zopet je 5.000 m visoko. Potniki so v zraku že več ur, toda strahu se vedno ne morejo premagati. Pogled na ogromno rekamo »Grand liquer français Benedictine« jih opozori, da bi čišča dobrega konjaka ali žganja ne bila napacna. Hitro si slede Chamos, Blaitière, du Midi, razorani snežni gredi Mont Blanca du Tacul in končno Mont Blanc v vsej svoji dostojanstvenosti. Kdor torej ne zna plezati, se lahko dvigne na Mont Blanc z aeroplanom. Ta užitek stane kot rečeno samo 100—500 švicarskih frankov.

Dva kroga nad vrhom najvišje gore v Evropi ne zadostujeta, da bi človek spoznal vso mogočnost tega gorskega velikana. Človek tebe verjame, da je zasneženi vrh, podobno vrhu večjega hriba, najvišja gora v Evropi. Veter

žvižga, stranski pritiski so tako močni, da se aeroplan z neprestanim manevriranjem komaj drži nad vrhom. Oblaček, ki se bliža od nekod, zadostuje, da aeroplan poskoči v višino ter se seveda takoj zopet spusti nazaj. Dva vodnika s turistom odhajata z Mont Blanca. Iz aeroplana se dobro vidi, kako previdno stopajo po ledu. Človek bi ne verjel, da je Thoret od leta 1929 absolviraj že 1.350 poletov okrog Mont Blanca. Lahko si mislimo, kako utrjene živce mora imeti. Saj je pravi orel, na katerega je lahko ponosna velika družina letalcev.

Pet prstov za pregrešno ljubezen

Na originalen način se je osvetil madžarski kmet Liska iz vasi Kiszscerna svoji ženi za nezvestobo. Žena se je spečala s pastirjem Kulihom. Mož je davno vedel, koliko je bila ura, pa je molčal. Nekega dne je dejal ženi, da pojde spat na skedenj, češ, da mu je v izbi prevroče. Ponoči se je pa vrnil v izbo in ugotovil, da se glede žene ni zmotil. Pastir je bil pri ženi. Pa tudi to ni spravilo kmeta iz ravnotežja.

Cez nekaj dni je pozval Liska ženo in njenega ljubčka, naj mu prideta v gozd pomagat sekati drva. Ko sta prišla, je planil kmet na pastirja, ga zvezal in privezal k drevesu. Isto je storil tudi z ženo. Potem je med kruto torturo obema izprašal vest. Oba sta odkrito priznala, da sta se imela rada. Kmet je pastirju zapovedal, naj si za kazen sam odseka s sekiro tri prste. Žena si je pa morala odsekati za kazen dva prsta. Ko sta si oba prste odsekala, ju je kmet odvezal in jima pod smrtno kaznijo zabijal, da ne smeta nikomur povedati, kako sta prišla od prste. Žena je res molčala, pastir pa ne. Ovadil je gospodarja orožnikom in sedaj pridejo vsi trije pred sodišče. Kmetje so na strani varanega moža in pravijo, da je nezvesto ženo in njenega ljubčka še premalo kaznoval.

Simpatikoterapija

Dr. Gillet pripoveduje o svoji metodi takole: Uspehi, katere ste videli, niso nobena avtosugestija bolnikov. Najboljši dokaz je v tem, da moji prvi bolniki sploh niso vedeli, v čem je moja metoda, niti kaj hočem doseči, pa so vendar ozdravili. Moja metoda je v tem, da vplivam neposredno na veliki simpatični živec. Dražim ga, dotikajoč se izvestnih delov nosne ali ustne sluznice. S tem povzročam reakcijo v bolnem delu organizma. Živec, ki se oglašja, je oni živec, ki nima zadostnega dotoka krvi. Boletine opozarjajo živec, da krvni obtok ni v redu. Mikroskopične cevke, dovajajoče živcu kri, so odvisne od velikega simpatičnega živca, ki skrbi za krvni obtok. S tem, da ustavim krče v cevkah, odstranim bolečine. Toliko, kar se tiče nevralgije. Približno enako postopam tudi pri paralizi in otrpenju.

Dr. Gillet naziva svojo metodo simpatikoterapija. V njegovem kabinetu so videli očividci več »čudežno« ozdravljenih. Mlado dekle dolgo ni hodilo, ne govorilo. Štiri ordinacije, štirikrat se je dr. Gillet dotaknil njene nosne sluznice, in dekle hodi brez tuje pomoči in govori toliko, da je moglo povedati, kaj je zdravnik počel z njo. Priletel mož, ki pokaže kup zdravniških izpričeval. Osem let ga že muči tako huda nevralgija, da si je že hotel končati življenje. Dr. Gillet se ga dvakrat dotakne, pa je zdrav. 30 letna Rusinja, tudi podvržena hudi nevralgiji. Ze nad 30 let si pomaga z različnimi sredstvi, pa je vse zaman. Pri dr. Gilletu je bila samo dve minuti in nevralgija je izginila. V dveh mesecih se je zredila za 10 kg. Priletno, revmatično žen-

ska so morali prinesiti h dr. Gilletu. Ze po prvi ordinaciji je lahko odšla brez palice.

Žrtev planin

V Dolomitih se je smrtno ponesrečil te dni znani plezalec Göttlicher. Italijanski listi so priobčili izjavo očividca nesreče, nekega češkoslovaškega turista, ki je pripovedoval:

— Zadnje dni julija smo se napotili zgodaj zjutraj v gore. Z nami je bil tudi Göttlicher s svojo družico Noltovo. Po dveurni hoji, med katero smo se od Göttlicherja marširčesa naučili, smo se poslovili od izkušenega turista, ki je krenil s svojo spremljevalko proti strmim pečnam Delaga. Kmalu smo skozi daljnogled videli Göttlicherja, kako je čudovito spretno in pogumno plezal po strmih skalah, za njim pa na vrvi privezana Noltova. Ko je bil Göttlicher kakih 40 m visoko, se je ustavil na polici in opozarjal Noltovo, kako je treba plezati. Nena doma se je pa polica utrgala, Göttlicher je krilnil in strmoglavil v prepad. Noltova je mislila, da je tudi nji odbila zadnja ura, kajti stala je na polici in ni imela dovolj moči, da bi mogla držati svojega spremljevalca na vrvi. Napela je vse sile in držala vrv, kolikor je mogla. Srečno naključje je hotelo, da se je zapletla vrv med čeri in Noltova je bila rešena.

Njene klice na pomoč je slišala druga skupina naše ekspedicije in takoj so se začela reševalna dela. Nekateri pogumni plezalci so se spustili po vrveh v prepad in po dolgem prizadevanju se jim je posrečilo potegniti na bližnjo skalo Göttlicherja, ki je bil pa že mrtev. Na čelu mu je zijala globoka rana. Nesrečnej je visel več ur nad 1500 m globokim prepadom. To smo pa zvedeli šele drugi dan.

Posledice ljubosumnosti

V hotel v ulici Joubert v Parizu sta prišla v ponedeljek zvečer dobro razpoložena zaljubljenca, ki sta najela sobo, rekoč, da prenočita samo eno noč, ker sta na potovanju skozi Pariz. Dekle se je v hotelu še dolgo zabavalo in šalilo. Kmalu po polnoči je pa zaslišal vratar v njuni sobi sumljiv ropot. V naslednjem hipu se je razlegal po hotelu obupen krik mlade žene. Vratar je poklical hotelirja in ko sta planila v sobo mladih zaljubljenčev, sta našla njega zelo razburjenega, ona je pa ležala na postelji z rano v prsih.

Dekleta so takoj odpeljali v bolnico, fant bi se pa moral obleči in oditi s hotelirjem na polje. Toda v naslednjem hipu se je zgrudil mrtev na posteljo. Ranjeno dekle Marie Ruidova, je izpovedalo, da je bil njen ljubček Jan Dolla zelo ljubosumen. Zvečer sta se sprla in v razburjenosti jo je ustrelil. Ker se je bal posledic, se je zastrupil.

V Ameriki molijo za dež

Nas zebe, Američani se pa cvro pod pripekajočim solncem tako, da so že vsi obupani in pravijo, da se bliža konec sveta. Vročina postaja v Ameriki od dne do dne neznosnejša. Kmetom je napravila že najmanj za eno milijardo dolarjev škodo. Izgledi na dobro letino so zelo slabi, mnogo živine je že poginilo, ali pa so jo morali poklati. Seveda so tudi v Ameriki ljudje še naivni in mislijo, da bo vročine konec, če bodo pridno molili. Tako prirejuje v Charlottesville procesija tri ure in ljudje so na glas molili, naj se jih nebo usmili in jim pošlje vsaj malo blagodejnega dežja.

V kraju Aleksandrija v državi Virginija so pa ljudje pametnejši in segli so kar po samopomoči. Če nam nebo noče poslati dežja, ga bomo pa sami napravili — so sklenili in poslali v zrak letalo, ki je raztreslo nad kra-

Če se lasje hitro in lahko češljajo

napravil je to

PARFUMERIE ELIDA

ELIDA SHAMPOO

DOSSON ILLIRES DE MOUSSE

jem 200 funtov dežnega praška. Bajе ima ta prašek dobro lastnost, da kondenzira vodne hlape in povzroči dež. V Charlestonu v Severni Karolini so začeli ljudje iskati povzročitelja strašne vročine. Prišli so do prepričanja, da je vsega kriv radio. Takoj so poslali prezidentu Hooveru prošnjo, naj prepove za 60 dni vsako oddajanje po radiu, da se dožene, če je ta naprava res kriva neznosne vročine. V državi Indiana pa sploh niso imeli časa iskati sredstva proti vročini, ker so prileteli ogromni roji kobilic, ki so požrle vse, kar je še pustilo pripekajoče solnce, potem so pa odletele drugam.

Strašen zločin

Ves Berlin je pod vtisom groznega umora, katerega je izvršil megalomanijski podvrženi 25 letni Balithrop Neuhäus-Thielecke. Mož se je že delj časa prepiral s svojo mačeho, 47 letno Kamilo von Tscheckell, katero je v sredo zabodel z bodalom. Morilec sam nima nobene službe, živel je na račun mačehine, ki je morala od ranega jutra do pozne noči šivati, da je preživljala njega, in njegovo ženo in otroke. Sam je tip megalomana, ki si je vtepel v glavo da je slaven pisatelj, v resnici je pa vse, kar napiše, plod bolnih možganov. Da bi bolj imponiral, si je izbral psevdonom Calis Suermani in tako se je tudi podpisoval.

Nedavno je dobila njegova mačeha nekaj denarja in to je dalo nadutemu lenuhu povod, da jo je umoril. Poleg nadutosti in megalomanije se odlikuje mož še z velikim pohlepom po denariju in najbrž je mislil, da bi se utegnula mačeha, ki je še dokaj čedna, drugič poročiti tako, da bi splavale vse njegove nade po vodi. Na policiji je morilec najprej trdil, da je ravnal v silo branu. Dejal je, da se je hotel zabavati z mačeho v kopalnici in da je sedel k nji. Bajе ga je hotela ustreliti, pa je segel po bodalu in jo zabodel. V resnici pa je izvršil umor drugače. Mačeha je sedela v kadi s hrbtom proti vratom, ko je stopil morilec v kopalnico, planil na nič hudo slutečo mačeho in ji 15krat zasadel bodalo v hrbet.

Smrt je nastopila takoj. Po umoru je šel morilec mirno spat. Zjutraj je telefoniral svojemu prijatelju in odšel k svoji ženi ter ji povedal, kaj se je zgodilo. Končno je odšel na policijo, kjer je smeje priznal svoj zločin.

Sport

— Ilirija seniorji : SK Sava Sevnica. V okvirju velikega spornega dne 10. avgusta 1930 na igrišče Ilirije: ob 9. Grafika : Svoboda — g. Cimperman; ob 10.15 Ilirija II. : Korotan — g. Dolinar; ob 15.30 Reka : Mars II. — g. Kemperle; ob 16.45 Jadran : Mars I. — g. Czerny; ob 18. Hermes II. : Ilirija I. — g. Setina. — Dne 17. t. m. v Novem mestu Elan : Javornik — g. Kramaršič. — Sav. sodnikom, ki bodo sodili tekme za savezni pokal ali državno prvenstvo, se naroča, da pošljejo takoj po odigrani tekmi en izvod sodniškega poročila poslovnemu odboru JNS v Beograd, Beogradska ulica 9, drugi izvid s pripadajočo takso pa sekciji ZNS v Ljubljani.

— Sekcija ZNS. (Službeno.) Delegirajo se k juniorskim pokalnim tekmam dne 10. avgusta 1930 na igrišče Ilirije: ob 9. Grafika : Svoboda — g. Cimperman; ob 10.15 Ilirija II. : Korotan — g. Dolinar; ob 15.30 Reka : Mars II. — g. Kemperle; ob 16.45 Jadran : Mars I. — g. Czerny; ob 18. Hermes II. : Ilirija I. — g. Setina. — Dne 17. t. m. v Novem mestu Elan : Javornik — g. Kramaršič. — Sav. sodnikom, ki bodo sodili tekme za savezni pokal ali državno prvenstvo, se naroča, da pošljejo takoj po odigrani tekmi en izvod sodniškega poročila poslovnemu odboru JNS v Beograd, Beogradska ulica 9, drugi izvid s pripadajočo takso pa sekciji ZNS v Ljubljani.

Najboljše, najtrajnejše, zato vsiceneš

Avgustus Muir:

69

Krog zločinov

Roman

— Osumljeni je, da je bila v zvezi z Johnom Warnerjem, katerega smo včeraj aretirali. Govorila je z njim pri vratih laboratorija tik preden smo ga aretirali. Obžalujem, da moram zatreti vajino prijateljstvo v kali, toda mislim, da vas moram pravočasno posvariti. Edino, kar zahtevam od vas, je, da držite jezik za zobmi. Ne smete govoriti z njo. To je vse, kar vam morem povedati. Oprostite, zdaj se mi pa mudi po opravkih.

Detektiv je vstal in stopil k oknu. George je presenečeno gledal za njim.

— Ste vi, Shande? — je slišal zašepetati Eastwooda. — Čujte, Bentley, ali bi mogli za trenutek ugasniti luč? Naš agent bi rad govoril z menoi.

— Toda kje...

— Takoj vam pojasnim to. Zadnjih štiriindvajset ur imam agenta na strehi te hiše. — Tiho se je zasmejal. — Zdaj morda razumete, zakaj sem vam svetoval vzeti stanovanje na sv. Petra nasipu.

Na strehi

George je ugasnil luč in stopil k oknu. Na položni strehi je ležal na trebuhu policijski agent. Eastwood se je nagnil skozi okno in agent mu je nekaj zašepetal.

— Dobro, — je dejal detektiv. — Takoji pridem. Najbolje bo, če greste tudi vi, — je pripomnil. Tu ne boste ničesar zvedeli. Sezužite si čevlje.

Ta čas si je sam sezul čevlje in zlezal skozi okno na streho. Šele zdaj se je Georgu posvetilo, zakaj se je Eastwood zadnja dva dneva tako rad mudil pri njem. Ves ta čas je bil na straži.

— Zakaj mi pa tega že prej niste povedali? — je zagodrnjal, ko je prilezel skozi okno za Eastwoodom na streho.

— Ker bi vse pokvarili, dragi moi. — Vi ste pa res čudak, — je menil George.

— Da, toda srce imam dobro, — se je zasmejal Eastwood. — Zdaj pa jezik za zobe.

Plezal je po strehi, George pa za njim, dokler jima ni zaprl poti nizki zid, katerega je pa Shand preplezal in Eastwood mu je z Georgom sledil. Za zidom je bila streha ploščata in George se je hotel baš vzravnati, ko je Eastwood iztegnil roko, da ga zadrži. Po vseh štirih se je plazil naprej.

Na drugem koncu je Shand odprl vrata v visoki steni, štrleči kviku pred

njim. George je slišal, kako je dejal, da je trajalo dve uri, preden se je posrečilo odpreti ta vrata. Nad njihovimi glavami je molelo kviku mnogo dimnikov. Na desni se je videl zvonic cerkve sv. Petra tako majhen, da so ga komaj razločevali. Za širokim prepadom na levi strani so videli strehe hiš na Lauwriston Square.

— To je Caspianova hiša, onale na nasprotni strani, — je zašepetal Eastwood. — Poglejte, a tam je Draytonov dom. — Obrnil se je k Shandu in mu nekaj zašepetal, potem je pa prijel George za roko. — Tu se streha za eno nadstropje dvigne. Splezamo gori, samo pazite, da vam ne spodrsne.

Georgu ni šlo v glavo, čemu plezajo po strehi, toda vrtoglavoost svojega prijatelja je opznil predobro, da bi trafil čas z vprašanjem. Zato je molče plezal za Eastwoodom. Čim je pripelel do vrha, si je globoko oddahnil in se ozrl okrog.

Zdaj se jim je zdelo, da so nastrehi Londona samega. Noč je delala vtis širnega prostanstva s spečim mestom, segajočim daleč na vse strani. Luči so bile podobne draguljem. George je hotel spregovoriti, ko je pokazal Eastwood na sredino svinčene strehe. George je zagledal nekakšno kupolo, podobno motni, štirioglati grmadi. Iz nje je odsevala luč. Iz kreteti svojih tovarišev je sklepal, da je potrebna zdaj največja previdnost.

Ped za pedjo so se plazili naprej. George je komaj dohajal Eastwooda in Shanda. Slednjic so se ustavili in počelnili k širokemu oknu v stropu, privzignjenemu previndo nad streho in podprtem s količkom. Zastor je bil spušen in luč se je videla samo skozi luknjico na spodnjem delu zastora. Eastwood se je spazil k luknjici in se sklonil nad njo. Dolgo je bilo vse tiho. Shand je nepremično čepel pri njem.

Eastwood se je prvi zganil. Napravil je kretajo, katero si je razlagal George kot migljaj, naj stopi bliže. Detektiv ga je potisnil k luknjici v zastoru in George je pogledal doli.

Pod njim je bila velika soba, polna najrazličnejšega starega pohištva. George je takoj pomislil na trgovino s starinsko robo na sv. Petra nasipu. In zdelo se mu je, da niso daleč od vogala trga, kjer je videl to trgovino. To veliko podstrešno sobo so rabili najbrž za skladišče.

V sobi je gorela luč, ki je pa svetila dobro samo na mizo, na kateri je stala. Nekdo je hodil po sobi. Potem je zagledal George mladeniča, ki je sedel k mizi. Bil je bled mladencič nežne bele polti in blestelih črnih las, star kakih petindvajset let.

George je zdaj vedel, da se ni zmotil, ko je pomislil na trgovino s starinsko robo. Tege bledega mladeniča je videl že večkrat na pragu trgovine. Ni pa razumel, zakaj se Eastwood in poli-

cijski agent tako zanimata zanj. Potem je pa opazil skozi odprtino v zastoru podobnosti, ki so mu zaprle sapo.

Mladencič je bil sklonjen nad temno kovinsko ploščo. Bila je kakih osem palcev dolga in pet ali šest široka. Mladencič je držal v roki tenko, koničasto orodje, s katerim se je dotikal na določenih krajih kovinske plošče. Nehal je, da pregleda skleno povečevalno steklo svoje delo, potem se je pa sklonil, da bi ga primerjal s koščkom papirja, v katerem je George spoznal bankovec.

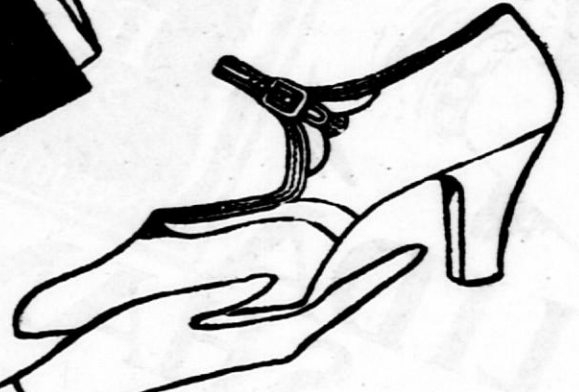
— Poglejte desno, — mu je zašepetal Eastwood na uho.

George je pogledal tja. Zagledal je zaprašen pokrov, deloma odmaknjen z ogromne skrinje iz izrezljanega hrastovega lesa. Vsa prednja stran skrinje je bila izpremenjena v dvojna vrata, ki so bila odprta, a notri so bili valjari, kolesca in kovinske ploščice majčkene-ga tiskarskega stroja. Ta kotiček med strehami starih hiš je bil skrita delavnica neznanega ponarejalca denarja.

Po strelah nad Londonom

Roka se je dotaknila Georgove rame. Eastwood je naglo šepetal nekaj Shandu, ki je ostal pri oknu v stropu, a George je krenil za svojim prijateljem nazaj po strehi.

Ko sta zlezla skozi okno nazaj v Georgovo sobo in prižgala luč, je pogledal Eastwood smeje čez mizo in si skrbno nabasal pipo, rekoč:

Vzorec 119
Din. 229.-Vzorec 153
Din. 229.-Vzorec 944
Din. 229.-Vzorec 961
Din. 229.-

Veselite izprehoda

Vam doprinesejo krasni in udobni čevlji. — Predlagamo Vam zadnje novosti.

Najnovejši modeli, dovršen izdelek, izbran material, pri tem pa nizke cene so odlika naših proizvodov.

Krasna oblika, odgovarjajoča barva jih store za harmonično dopolnilo Vaše sezonske obleke.

Preglejte bogato izbiro naših prodajnic, preskusite njih udobnost, odločite se!

Smo Vam na uslugo!

Rata

Vzorec 965
Din. 269.-Vzorec 927
Din. 269.-Vzorec 322
Din. 269.-Vzorec 637
Din. 269.-

Dražestne vodne kodre v 15 minutah

izoblikuje oblastno zaščiten

Böwa, ondulirna čepica

brez tuje pomoči. S pravilnim upoštevanjem navodila dosežete globoke, očarljive ter trajne kodre, ki da o lasem življenje in svežost. Primerno za vsako frizuro. Pri naročilu povejte ali s prečo ali nazaj počesano. — Enkratni izdatek, torej največji prihranek. Proti voošiljati Din 30 pošlje franko generalna razpečevalnica J. HUBMANN, Graz, Leonhardstrasse 41. 2e.

Izdelujejo se najnovejši angleški modeli

OTROŠKIH

VOZICKOV

od priprostega do najfinjšega tipa. Ceniki franko. Prodaja na obroke.

Tribuna F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Makulturni papir

leži à Din 4.-

prodaja uprava Slovenskega Naroda,

30. AVG. — 7. SEPT. 1930

GRAŠKI VELESEJM (GRAZER MESSE)

RAZSTAVA ŽIVINE

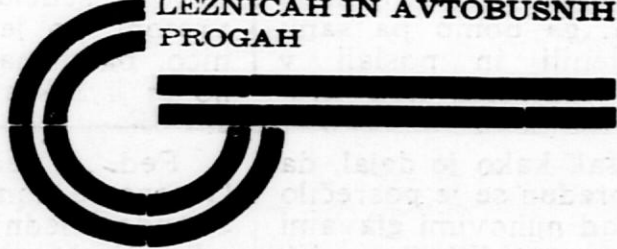
30. AVG. — 1. SEPT. 1930

VINAJSKA IN SADJARSKA RAZSTAVA

VZORČNA RAZSTAVA

ZABAVIŠČE

ZNIZANA VOŽNJA NA ŽELEZNICAH IN AVTOBUSNIH PROGAH

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanje brez znamke — odgovorjamo — Najmanjši oglas Din 5.-

Majhno hišico

z zemljiščem za trgovino ali gostilno v prometnem brezkonkurenčnem kraju, kupim. — Ponudbe na upravo Slovenskega Naroda pod »Cena in opis 2183«.

Gostilna in trgovina

v Orteneku št. 19 se odda v najem. — Ponudbe sprejema uprava graščine Ortenek. 2184

Opremljeno sobo

s posebnim vodom oddam s 15. avgustom ali 1. septembrom solidnemu gospodu ali gospodični. — Mestni trg 18, III. nadstr., vhod Cankarjevo nabrežje 23, III. 2180

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A. & M. ZORMAN

Stari trg 32. Ljubljana.

Čolni

na Ljubljani se izposojujejo za transformatorjem v Trnovskem pristanu. 2177

Potnika

s stalno mesečno plačo in dnevnici išče zavarovalnica v Ljubljani. Ponudbe pod »Zavarovalnica« na upravo »Slov. Narod«. 2187

Lokal

za krojaško obrt v centru Ljubljane se odda. Pojasnila v upravi »Slov. Narod«. 2178

Vsa pleskarska in soboslikarska dela izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

J. HLEBŠ

družba z o. z.

pleskarstvo in soboslikarstvo Ljubljana, Sv. Petra c. 33.

Prodajalka

zanesljiva in poštena mlajša moč — išče mesta v kakršnikoli trgovini. Je izučena mešane trgovine. Nastopi lahko takoj ali pozneje. — Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 2192

Za stavbe

vsakovrsten suh tesan in žagan les, ladijska tla ceno od Ljubljane se odda. Pojasnila v upravi »Slov. Narod«. 2178

Pirotehnična tovarna

„PYROTA“ v Celju

edina tovarnica raket, ognjemetov, varnostnih topičev ima vedno v zalogi ter prodaja najcenejše in najboljše čudežne svečice za Božič, rakete, žabice, petarde, bengalične vžgalice, baklje za bakljade, aparate proti vlomom, varnostne topiče i. t. d., i. t. d.

DVOKOLESA — TEŽA OD 7 KG NAPREJ

najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarnih otroških vozičkov od najpreprostejšega do najfinjšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Šivalni stroji, motorji, pneumatika, posamezni deli. Večja zbera, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

TRIBUNA F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Vezenje nevestinih oprem, zaves, pregrinjaj

najcenejše in najfinije

MATEK & MIKEŠ, Ljubljana

(poleg hotela Struželj)

Entianje, asuriranje, predtiskanje takoj!

Dunajski velesejm (Wiener Messe)

7. do 13. septembra 1930, Rotunda do 14. septembra

Posebne prireditve:

Salon kožuhovinstva mode — Semenji za čevlje in usnje — Semenji za pohištvo — Reklamni semenji — Razstava »Kriščanska umetnost« — Mednarodna radio razstava — Semenji za železno in patentno pohištvo — Pisarniška razstava — Razstava za živila in hranila — Semenji za stavbarstvo in gradnjo cest — Tehniške novosti in iznajdbe — Francoske, grške in indijske kolektivne razstave — Kmetijski in gozdarski vzorčni semenji in III. avstrijski semenji za živilo.

Brez vizuma! S sejmsko izkaznico in potnim listom svoboden prehod meje na Avstrijsko. Ogrski prehodni vizum dobite ob predložitvi sejmske izkaznice na meji. — Precejšnje vozne olajšave na jugoslov., ogrskih in avstrijskih železnicah, na Dunavu, na Jadranskem morju in v zračnem prometu. — Pojasnila vseh vrst in sejmske izkaznice (po Din 50) se dobe pri

WIENER MESSE-A. G., WIEN VII

ter med jesenskim velesejmom v Leipzigu pri poslovalnici tam, Oesterr. Messhaus in pri častnih zastopstvih v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Dunajska cesta 31, Josip Zidar, Dunajska cesta 31, pri Zvezi za tujski promet v Sloveniji, Dunajska cesta 1.

Zahvala.

Za premnoge izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli na kakršenkoli način ob prerani izgubi naše srčno ljubljene soproge, mame, stare mame, sestre, gospe

JOŽEFE HAVLIČEK

za poklonjeno krasno cvetje in vence se tem potom najtopleje zahvaljujem.

Zahvalo smo dolžni izreči zbranim pevcem »Lj. Zv.« in vsem ostalim, ki so od blizu in daleč našo predrago, nepozabno mamo spremili na njeni zadnji poti.

Zalujoče rodbine: Havliček, Šivic, Škerlavaj.